

ESIOPETUKSEN LUKUVUOSISUUNNITELMA 2026–2027

**Tätä lukuvuosisuunnitelmaa toteutetaan
Tammitarhan
päiväkodissa**

Lukuvuosisuunnitelma tarkoittaa paikallista esiopetussuunnitelmaa.

Sisällys

1. Esiopetuksen järjestäminen	2
2. Toimintakulttuurin rakenteet ja vastuut.....	3
3. Yhteistyön rakenteet	5
4. Esiopetuksen tavoitteet	6
5. Pedagoginen suunnittelu ja dokumentointi.....	11
6. Oppimisympäristöt esiopetuksessa	11
7. Oppimiseen ja esiopetukseen osallistumisen tuen käytännöt	11

Perusopetusasetuslain (628/1998 9§) mukaan opetuksen järjestäjän tulee laatia lukuvuosittain opetussuunnitelmaan perustuva suunnitelma, jossa määrätään opetuksen yleisestä järjestämisestä, opetustunneista ja opetuksen yhteydessä järjestettävästä muusta toiminnasta sekä työajoista, koulun ulkopuolella annettavasta opetuksesta sekä muista tarpeellisista opetuksen järjestämiseen liittyvistä asioista.

Tammelan esiopetuksen lukuvuosisuunnitelma laaditaan päiväkotikohtaisesti ja hyväksytään sivistyslautakunnassa vuosittain lukuvuoden alkaessa. Lukuvuosisuunnitelma täydentää esiopetuksen opetussuunnitelmaa ja tarkentaa esiopetuksen toimintaa yksikkökohtaisesti.

1. Esiopetuksen järjestäminen

Lukuvuosisuunnitelmassa tarkennetaan, miten paikallista opetussuunnitelmaa kussakin esiopetuksen yksikössä tai toimipaikassa kyseisen lukuvuoden aikana toteutetaan. Opetuksen järjestäjä huolehtii, että kukin esiopetuksen yksikkö tai toimipaikka voi täsmentää toimintakulttuuriinsa ja oppimisympäristöjen kehittämiseen liittyviä tavoitteita sekä yhteistyöhön liittyviä käytäntöjä lukuvuosisuunnitelmassa. Päiväkodin johtaja vastaa lukuvuosisuunnitelman laatimisesta omassa yksikössään.

Tammitarhan päiväkodissa on yksi esiopetusryhmä, jonka nimi on Tietäjät. Esiopetusryhmässä järjestetään myös esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta.

Tietäjissä toteutetaan joustavaa esi- ja alkuopetusta yhdessä Riihivalkaman koulun ensimmäisen ja toisen luokan kanssa. Joustavan esi- ja alkuopetuksen yhteistyössä sekä esiopettajalla että luokanopettajalla on yhteisvastuu opetuksen järjestämisestä. Vastuu esiopetusryhmästä on esiopetuksen opettajalla ja luokasta luokanopettajalla. Keskiviikkoisin yhteistyössä on mukana varhaiskasvatuksen kielisuihkun opettaja ja harjoitellaan englannin kieltä yhdessä toiminnallisesti leikkillisin menetelmin.

Esiopetusta annetaan 700 tuntia vuodessa. Esiopetuksen työajat ovat Tammelan kunnassa lukuvuonna 2026–2027 seuraavat:

Syyslukukausi 18.8.2026 – 18.12.2026

Kevätlukukausi 11.1.2027 – 28.5.2027

Esiopetuksen loma-ajat: syyslomaviikko viikko 42 12.-18.10.2026

joululoma 21.12.2026 – 8.1.2027

talviloma 1.- 7.3.2027

pääsiäinen 26.- 29.3.2027

Helatorstai ja perjantaivapaa 6.- 7.5.2027

2. Toimintakulttuurin rakenteet ja vastuut

Esiopetuksessa vahvistetaan liikunnan merkitystä kokonaisvaltaisena elämäntaitona. Esiopetuksen arjessa tämä näkyy aktiivisena ja monipuolisena lähiympäristön mahdollisuuksien hyödyntämisenä vuodenajat huomioiden. Liikunnalliset sääntöleikit ovat osa arkeamme, osallistamme myös lapsia itseään suunnittelemaan ja toteuttamaan liikunnallista toimintaa päivittäisessä arjessa. Liikunnan kautta harjoitellaan myös eri oppimisen alueiden sisältöjä.

Tammelan kunnassa kehitetään toimintakulttuuria ProVaka -toimintamallin mukaisesti. ProVaka -toiminnan keskiössä ovat yhdessä sovitut käyttäytymisodotukset ja toimintaohjeet sekä niistä saatu positiivinen palaute. Tavoitteena on oppia vuorovaikutustaitoja, toivottua käyttäytymistä ja toisten huomioimista hyvällä tavalla. ProVaka -toimintaa ohjaavat Tammelan kunnan sekä Tammitarhan päiväkodin arvot, joita kutsumme käyttäytymisodotuksiksi.

Esiopetusyksikön toimintaa ohjaavat arvot

Tammelan kunnan arvot:

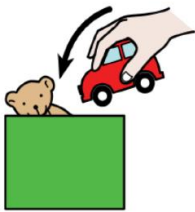
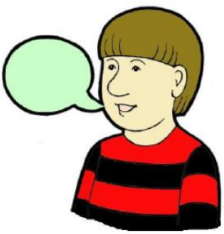
Asiakaslähtöisyys, vastuullisuus, tahto uudistua ja yhdessä onnistuminen.

Tammitarhan päiväkodin arvot:

Vastuullisuus, empaattisuus ja kunnioitus.

Olemme valinneet ensimmäiseksi käyttäytymisodotukseksi vastuullisuuden, jota harjoittelimme laittamalla leikin jälkeen lelut paikoilleen. Toimimme näin niin sisä- kuin ulkoleikkien jälkeen. Tämänhetkinen käyttäytymisodotuksemme on kunnioittaminen, jota harjoittelimme puhumalla ystävällisesti arjen eri tilanteissa. Ystävällinen puhe on yhteinen käyttäytymisodotus koulun kanssa.

ProVaka -matriisimme näyttää tältä:

	VASTUULLISUUS	KUNNIOITTAMINEN
		
LEIKKI 	LAITAMME LELUT PAIKOILLEEN 	PUHUMME YSTÄVÄLLISESTI

Arvioinnin käytännöt

ProVaka -keskustelua käydään arjen eri tilanteissa. Keskustelussa ovat kasvatushenkilökunnan lisäksi mukana myös lapset, huoltajat ja muu henkilökunta. Kokemuksia ja terveisiä arjesta käydään läpi ProVaka -tiimissä. ProVaka -tiimi johtaa oman yksikkönsä toimintakulttuurin muutosta ja kokoontuu säännöllisesti läpi koko vuoden 2–4 viikon välein. Päiväkodin ulkopuolinen ProVaka -ohjaaja vierailee tiimissä kolme kertaa syksyllä ja kolme kertaa keväällä, tarvittaessa useammin. Keväisin ohjaajan kanssa käydään läpi ProVaka -muistilista, jonka avulla varmistetaan, että ProVaka etenee johdonmukaisesti ja teoriaan pohjaten.

Opittuamme matriisin kuvaaman toivotun käyttäytymisen, sitoudumme ylläpitämään opitun taidon ja olemme valmiita harjoittelemaan muita käyttäytymisodotuksia. ProVaka -matriisimme täydentyy ja kasvaa opittavien asioiden myötä niin, että siitä tulee myöhemmin löytymään kaikki Tammitarhan arvot eli kunnioittaminen, vastuullisuus ja empaattisuus.

3. Yhteistyön rakenteet

Yhteistyön rakenteet, tavoitteet ja käytännöt

Huoltajien kanssa tehdään yhteistyötä läpi koko vuoden. Päivittäisten kohtaamisten lisäksi käytämme sähköisiä yhteistyökanavia (Päikky tiedottamiseen ja viestittämiseen sekä Peda.net toiminnan dokumentointiin).

Huoltajien kanssa käydään LEOPS-keskustelut syksyllä lokakuun loppuun mennessä ja arviointikeskustelut huhtikuun loppuun mennessä. Tarvittaessa keskusteluja voidaan käydä useammin. Huoltajille lähetetään aina syksyisin ja keväisin Päikyn kautta valmistautumiskysely yhteisen keskustelun tueksi. Lasta kuullaan kesy- menetelmällä eli lapsi kertoo kuvien avulla oman mielipiteensä häntä koskevista asioista.

Wilma-tunnukset jaetaan huoltajille kouluun ilmoittautumista varten kevätkaudella 2027.

Kouluyhteistyötä tehdään kahdesti viikossa, tiistaisin yksi oppitunti ja keskiviikkoisin yksi oppitunti. Toiminta suunnitellaan yhdessä esiopettajan, luokanopettajan ja englannin kielisuihkuopettajan kanssa joka keskiviikko klo 8.00–9.00. Tavoitteena kouluyhteistyölle on madaltaa kynnystä eli sujuvoittaa esiopetuksen ja koulun aloituksen nivelvaihetta.

Muita yhteistyötahoja ovat Tammelan kunnankirjasto (mm. kirjastoauto vierailee koulun pihalla joka toinen viikko, Lukunautti-kirjat ja vierailu kirjastolle keväällä), Tammelan seurakunta ja OmaHämeen hammashoitola.

Lukuvuosisuunnitelman perehdyttäminen huoltajille

Lukuvuosisuunnitelmasta tiedotetaan huoltajia syksyn aikana. Huoltajat voivat myös tutustua siihen tarkemmin pedanet-sivustolla, kun se on ensin hyväksytty sivistyslautakunnassa.

Yhteistyön arviointi

Kaikkea yhteistyötä arvioidaan säännöllisesti. Lasten kanssa keskustellaan päivittäin ja kerran viikossa katsotaan Peda.netin blogi. Näin oppiminen ja yhdessä tehdyt asiat tulevat lapsille konkreettisemmaksi. Tietäjien henkilökunta pitää viikoittain tunnin mittaisen tiimin, jossa keskitytään toiminnan suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

Kouluyhteistyötä arvioidaan esiopettajan, luokanopettajan ja kielisuihkuopettajan kesken säännöllisesti yhteisellä suunnitteluajalla. Uusi toiminta rakentuu aina aiemman toiminnan jatkoksi. Jatkuva arviointi mahdollistaa toiminnan kehittämisen.

Huoltajien kanssa tehtävästä yhteistyöstä toivomme palautetta arjessa, aina kun sille on tarvetta. Tämä tapahtuu päivittäisissä kohtaamisissa, LEOPS-keskusteluissa, huoltajaillalla, mahdollisissa perhetapahtumissa ja keväällä huoltajille lähetettävässä palautekyselyssä.

Yhteiset teemat ja projektit

Päiväkodin kanssa järjestetään yhteisiä tapahtumia perheille esim. joulun aikaan. Tulevat eskarit kutsutaan leikkimään ja tutustumaan eskarin tiloihin kevätkaudella.

Lasten oikeuksien viikolla järjestetään koko varhaiskasvatuksen yhteinen tapahtuma. Tänä vuonna se on teatteriesitys, joka järjestetään Riihivalkaman koulun salissa.

4. Esiopetuksen tavoitteet

Esiopetuksen tavoitteena on edistää lapsen oppimisedellytyksiä ja vuorovaikutustaitoja leikin ja myönteisten oppimiskokemusten avulla.

Lapsiystävällinen kunta tavoitteet

Suomen UNICEF:n Lapsiystävällinen kunta -malli (lyk) auttaa kuntia tekemään lasten hyvinvoinnin kannalta oikeita ratkaisuja lasten arjen palveluissa ja kunnan hallinnossa. Lyk-malli auttaa toteuttamaan Lapsen oikeuksia esiopetuksessa. Tammelan kunnan tavoitteena on: 1) lisätä viestintää lapsen oikeuksista, 2) toteuttaa lapsivaikutusten arviointia ja kehittää lapsibudjetointia, 3) yhteistyö hyvinvointialueen kanssa, 4) syrjinnän ja kiusaamisen ehkäiseminen osallisuutta lisäämällä ja 5) järjestää lapsille kokoontumispaikkoja.

Esiopetuksessa edistämme Lapsiystävällinen kunta -mallin tavoitteita vahvistamalla lasten oikeuksien tuntemista, osallisuutta ja turvallista kasvu ympäristöä.

1. **Lapsen oikeuksista viestiminen:** Tutustumme lasten oikeuksiin ikätasolle sopivalla tavalla osana esiopetuksen arkea. Lapsen oikeuksista keskustellaan lasten kanssa esimerkiksi satujen, kuvien, leikkien ja toiminnallisten tehtävien avulla. Huoltajille jaetaan tietoa lapsen oikeuksista sekä esiopetuksessa toteutettavista toimintatavoista.
2. **Lapsivaikutusten arviointi ja lapsibudjetointi:** Huomioimme lasten näkemykset ja tarpeet toimintaa, oppimisympäristöjä ja käytäntöjä suunniteltaessa. Lapsilta kerätään palautetta ja heidän näkemyksiään hyödynnetään toiminnan kehittämisessä. Mahdollisuuksien mukaan arvioimme etukäteen, miten erilaiset muutokset vaikuttavat lapsiin.
3. **Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa:** Teemme yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa lasten hyvinvoinnin ja kasvun tukemiseksi. Yhteistyötä toteutetaan esimerkiksi neuvolan, opiskeluhoollon

ja muiden lasten ja perheiden kanssa työskentelevien ammattilaisten kanssa. Tavoitteena on varhainen tuki ja sujuva yhteistyö lapsen ja perheen parhaaksi.

4. **Syrjinnän ja kiusaamisen ehkäiseminen sekä osallisuuden lisääminen:** Rakennamme esiopetusryhmään turvallista ja hyväksyvää ilmapiiriä, jossa jokainen lapsi tulee kuulluksi ja kohdatuksi omana itsenään. Harjoittelemme tunnetaitoja, vuorovaikutusta, kaveritaitoja ja ristiriitojen ratkaisemista. Kiusaamiseen, syrjintään ja epäasialliseen kohteluun puututaan heti. Lapsille annetaan mahdollisuuksia vaikuttaa yhteiseen toimintaan, sääntöihin, leikkeihin ja oppimisympäristöön.
5. **Lasten kokoontumispaikat:** Mahdollistamme lapsille turvallisia paikkoja yhdessä olemiseen, leikkimiseen ja yhteiseen tekemiseen. Hyödynnämme esiopetuksen sisä- ja ulkotiloja sekä muita lähiympäristöjä. Lasten toiveita kuullaan tilojen ja toiminnan kehittämisessä. Järjestämme perheiltoja sekä koko päiväkodin että muiden eri yhteistyötahojen kanssa.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet

Ajattelu ja oppiminen

- oman ajattelun ja oppimisen taitojen kehittäminen
- muistin ja mielikuvituksen kehittyminen
- elämysten kokeminen ja uuden löytämisen ilo
- monipuolinen liikunta kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukena
- vaativien asioiden kokeilu
- kysyminen ja kyseenalaistaminen
- onnistumisista iloitseminen, toisten kannustaminen, epäonnistumisista selviäminen
- dokumentointia hyödyntäen oman oppimisen ja edistymisen havaitseminen

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- itsestä, toisista, omista tavaroista ja ympäristöstä huolehtiminen-ruokailun, levon ja riittävän liikunnan merkityksen ymmärtäminen
- hyvää oloa edistävien ja haittaavien asioiden pohtiminen
- lähiliikenteessä liikkumisen harjoittelu
- avun pyytämisen ja hakemisen oppiminen
- teknologisten laitteiden turvallinen käyttö

Monilukutaito

- erilaisten viestien tutkiminen, käyttäminen ja tuottaminen
- kuvalukutaidon, kirjoittamisen, lukemisen ja numeerisen lukutaidon sekä medialukutaidon kehittyminen
- kulttuuripalveluiden (elokuvat, leikkilorut ja musiikki) hyödyntäminen
- osallisuuden vahvistuminen

Osallistuminen ja vaikuttaminen

- toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin osallistuminen-yhteisten sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkityksen ymmärtäminen
- yhdessä toimiminen
- toisten auttaminen ja avun pyytäminen tarvittaessa

Kulttuurin osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- kyky ilmaista itseään eri keinoin ja ymmärtää muita
- ongelmatilanteiden rakentava ratkaiseminen
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- kielitietoisuuden kehittyminen
- ystävällisen käyttäytymisen ja hyvien tapojen harjoittelu
- omien ja toisten perinteiden ja tapojen arvostaminen
- lähiympäristöön ja kulttuuriin tutustuminen

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologisiin välineisiin, palveluihin ja peleihin tutustuminen
- luovan ajattelun kehittyminen
- yhteistoiminnan taitojen kehittyminen
- laitteiden turvallinen ja ergonominen käyttö

Tavoitteet oppimisalueittain**Ilmaisun monet muodot****Suullinen ja kehoellinen ilmaisu**

- monipuoliset harjoitukset leikin avulla
- tarjotaan kokemuksia kielellä ja keholla leikkimisestä ja viestien monimuotoisuudesta
- hyödynnetään loruja, runoja, lasten kirjallisuutta, draamaa, sanataidetta ja tanssia
- lauletaan

Musiikilliset taidot

- tanssitaan
- liikutaan
- tutustutaan eri soittimiin ja soitetaan/luodaan omaa musiikkia
- havainnoidaan äänen tasoa, kestoa, voimaa ja sointivärejä

Käsitöiden tekeminen

- tutustutaan erilaisiin materiaaleihin ja opetellaan niiden käsittelyyn tarvittavia tekniikoita ja perustaitoja
- suunnitellaan ja valmistetaan yksi pitempikkestoinen käsityö
- huomioidaan paikalliset käsityöperinteet

Kuvallinen ajattelu ja kuvailmaisu

- tulkitaan ja arvioidaan erilaisia kuvia
- kiinnitetään huomiota väreihin, muotoihin, materiaaleihin, tekijään (esim. rakennettu tai luonnon ympäristö), esitysyhteyteen ja kuvien herättämiin tunteisiin
- harjoitellaan kuvan tekemisen taitoja moniaistisesti esim. maalaamalla, rakentamalla ja mediaesityksiä tekemällä

Kielten rikas maailma

- harjoitellaan kuuntelemista ja puhumista erilaisissa tilanteissa
- ohjataan kertomaan ja keskustelemaan sekä eläytymään, ymmärtämään ja muistamaan kuulemaansa
- sanoja pohditaan ja niillä leikitellään sekä innostetaan lapsia tarinoiden tekemiseen
- luetaan erilaisia tekstejä ja keskustellaan niistä

- tuetaan hienomotoristen taitojen kehittymistä (esim. kynäote ja näppäimistöt)
- innostetaan tunnistamaan ja tuottamaan kirjaimia, tavuja, sanoja ja tekstejä lapsen oman mielenkiinnon mukaisesti
- tarkastellaan lapsiryhmässä ja lähiympäristössä puhuttuja kieliä

Minä ja meidän yhteisömme

Historiallinen

- tutustutaan johonkin lähiympäristön henkilöön tai kohteeseen havainnollisesta ja moniaistisesti eri ilmaisutapoja hyödyntäen
- voidaan käsitellä muita lapsia kiinnostavia historiallisia tapahtumia, henkilöitä ja kulttuureita
- voidaan hyödyntää myös juhlaperinteitä, kertomuksia, perinneleikkejä ja vanhoja lauluja

Yhteiskunnallinen

- herätetään keskustelua lapsia kiinnostavista lähiyhteisön ja yhteiskunnan tapahtumista
- tutustutaan mediaan ja kokeillaan median tuottamista leikinomaisesti
- pohditaan mediatarjonnan sisältöä ja todenmukaisuutta
- tutustutaan lasten oikeuksiin
- laaditaan ja kehitetään esiopetusryhmän sääntöjä ja autetaan ymmärtämään ihmisten luomien sopimusten merkitys niin, että lapset saavat mahdollisuuden osallistua ja vaikuttaa

Eettinen kasvat

- ohjataan tunnistamaan tunteita, toimimaan ystävällisesti ja vastuullisesti sekä ratkaisemaan rakentavasti ristiriitatilanteita
- pohditaan ystävyyttä ja toisten kunnioittamista, tyttöä ja poikana olemiseen liittyviä oletuksia sekä oikean ja väärän erottamista

Katsomuskasvat

- tutustutaan lapsiryhmässä läsnä oleviin uskontoihin ja katsomuksiin
- katsomuskasvat
- liitetään arjen asioihin, juhliin ja ajankohtaisiin tapahtumiin
- tuetaan ymmärtämään ja kunnioittamaan erilaisia katsomuksellisia perinteitä sekä niihin liittyviä tapoja ja käsityksiä
- rohkaistaan erilaisten elämänskysymysten pohdintaan

Tutkin ja toimin ympäristössäni

Matemaattiset taidot

- luokitellaan
- vertaillaan
- asetetaan järjestykseen asioita ja esineitä
- löydetään ja tuotetaan säännönmukaisuuksia
- leikitään muistia kehittäviä leikkejä
- kannustetaan lapsia ongelmanratkaisutehtävien päättelyyn ja etsimään ratkaisuja
- innostetaan havainnoimaan lukumääriä ympäristössä, liittämään ne lukusanaan ja numeromerkkeihin
- vertaillaan lukumääriä ja tutkitaan lukumäärän muutosta käytännön esimerkein
- kehitetään lukujonotaitoja ja nimeämistä
- harjoitellaan tason ja tilan hahmottamista
- tutkitaan ja kokeillaan 2- ja 3-ulotteisuutta
- opetellaan sijainti- ja suhdekäsitteitä
- järjestetään mahdollisuus rakenteluun, askarteluun ja muovailuun
- tutustutaan muotoihin ja harjoitellaan niiden nimeämistä
- kokeillaan mittaamista keholla ja eri välineillä

- harjoitellaan ajan käsitteitä
- pohditaan aikajärjestystä esim. vuorokaudenaikoja havainnoiden

Teknologiakasvatus

- havainnoidaan ja pohditaan arjessa esiintyviä teknologisia ratkaisuja
- tuodaan esille teknologian olevan ihmisen luovan toiminnan aikaansaamaa
- keksitään, askarrellaan ja rakennetaan erilaisia rakenteita ja ratkaisuja eri materiaaleja hyödyntäen

Ympäristökasvatus

- tarjotaan lapsille luontokokemuksia ja mahdollisuus tutkimiseen
- tarjotaan mahdollisuus tutkia ja tutustua kasveihin, eläimiin ja luonnon ilmiöihin
- havainnoidaan ympäristöä eri aistein
- opetellaan luontoon liittyviä käsitteiden käyttöä ja päätelmien tekemistä
- pohditaan syy- ja seuraus -suhteita
- hyödynnetään lasten luontotuntemusta opetuksessa
- harjoitellaan tiedon hankintaa hakemalla yhdessä tietoa lasta kiinnostavista asioista
- tutustutaan luonnonsuojeluun
- ohjataan lapsia huolehtimaan ympäristöstään ja sen viihtyisyydestä

Kasvan ja kehityn

Liikunta

- tarjotaan monipuolisia kokemuksia liikunnasta
- tarjotaan liikunnan iloa
- kerrotaan liikunnan ja hyvinvoinnin sekä terveyden yhteydestä toisiinsa
- harjoitellaan monipuolisesti ja säännöllisesti arkeen liittyviä motorisia perustaitoja (kieriminen, kipeäminen, juoksu, hyppelyt)
- harjoitellaan tasapainotaitoja
- harjoitellaan liikkumistaitoja
- harjoitellaan välineenkäsittelytaitoja (työntäminen ja vetäminen sekä monipuolisesti käyttäen eri välineitä ja palloja)
- innostetaan harjaannuttamaan hienomotorisia taitoja

Ruokakasvatus

- luodaan ruokailutilanteesta mahdollisimman viihtyisä
- ohjataan lapsia hyviin tapoihin
- tutustutaan suomalaiseen ruoka- ja tapakulttuuriin
- tutustutaan johonkin muuhun ruoka- ja tapakulttuuriin kotien asiantuntemusta hyödyntäen

Kohtuullinen kuluttaminen

- tarkastellaan lapsiin kohdistuvaa mainontaa
- pohditaan kohtuullisen kuluttamisen merkitystä

Hyvinvointi ja terveys

- ohjataan ymmärtämään liikunnan, levon ja hyvien ihmissuhteiden merkitystä hyvinvoinnille ja terveydelle
- pohditaan terveyttä ja sairauksia ja niiden syitä sekä ihmisen mahdollisuutta vaikuttaa niihin
- kaveruutta ja toisten huomioonottamista harjoitellaan
- harjoitellaan tunteiden tunnistamista ja hallintaa arjen tilanteissa
- havainnoidaan nukkumisen ja liikkumisen määrää ja niiden yhteyttä hyvään oloon
- haetaan tietoja hygieniasta ja harjoitellaan siihen liittyviä perustaitoja osana arkea

Turvallisuus

- havainnoidaan ja pohditaan arjen toimintaympäristöihin liittyviä yleisimpiä fyysisiä ja psyykkisiä vaaratilanteita
- tuetaan lasten turvallisuudentunnetta
- rohkaistaan lapsia hakemaan apua esiopetuksen ongelmatilanteissa ja kiusaamista kohdatessaan sekä kertomaan huolistaan
- harjoitellaan lähiliikenteessä liikkumisen sääntöjä
- harjoitellaan turvallista toimintaa tieto- ja viestintäteknologisissa ympäristöissä ikäkauteen sopien

Eri kieli- ja kulttuuritaustat esiopetuksessa

Katsomuskasvatuksen yhteydessä tutustutaan ryhmässä esiintyviin sekä lapsia kiinnostaviin erilaisiin kulttuureihin ja kieliin.

Huoltajien kanssa keskustellaan avoimesti heidän toiveistaan, miten perheen kulttuuria mm. juhlapyyhiä toteutetaan esiopetuksessa. Huoltajia kannustetaan puhumaan omaa äidinkieltään lapsilleen.

Lapsen suomen kielen oppimista tuetaan monin tavoin, mm. kuvat, tukiviittomat ja selkokieliisyys. Vuorovaikutuksessa harjoitellaan jatkuvasti kieltä. Lasten kanssa lorutellaan, luetaan kirjoja, lauletaan ja leikitään kielellä.

Tammitarhassa on mahdollista saada englanninkielenopetusta viikoittain, lukuvuoden 2026–2027 ajan kielisuihku on kouluyhteistyön osana.

Kielisuihkutuksessa edetään tarinallisen leikin keinoin ja sitä dokumentoidaan seinälle maailmankartan ympärille. Tarina kuljettaa eskarilaisia maailman eri maissa tutustuen maan kieleen, kulttuuriin, ihmisiin, perinteisiin, ruokaan, juhliin ja musiikkiin.

Englannin kieltä käytetään myös arjessa esim. lasketaan retkelle lähtijät tai lauletaan onnittelulaulu englanniksi.

Liikunnallisen elämäntavan lisääminen

Esiopetusryhmässä edistetään liikunnallista elämäntapaa tarjoamalla lapsille päivittäin monipuolisia mahdollisuuksia liikkumiseen, leikkiin ja ulkoiluun. Liikuntaa integroidaan luontevasti osaksi esiopetuksen arkea sekä ohjatuissa että lasten omaehtoisissa tilanteissa. Tavoitteena on vahvistaa lasten motorisia taitoja, liikunnan iloa, osallisuutta ja myönteistä suhtautumista aktiiviseen elämäntapaan. Tammitarhassa Tietäjät käyttävät liikuntasalia kahdesti viikossa, sekä kouluyhteistyössä että oman ryhmän kesken. Lisäksi innostetaan lapsia liikuntaleikkeihin ulkoiluajoina ja lähdetään lasten aloitteesta mukaan heidän itse ehdottamiinsa leikkeihin. Kannustamme lapsia kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja, toimimaan yhdessä muiden kanssa sekä huolehtimaan omasta hyvinvoinnistaan turvallisessa ja innostavassa ympäristössä.

5. Pedagoginen suunnittelu ja dokumentointi

Opettaja vastaa pedagogisesta suunnittelusta ja dokumentoinnista. Pedagogista toimintaa suunnitellaan SAK-pohjaan (SAK=suunnittelu, arviointi, kehittäminen), joka löytyy Teamsistä. Jokaiselle leikkialueelle kirjataan seinälle näkyviin eri oppimisalueiden sisältöjä, mitä siellä harjoitellaan. Tässä huomioidaan myös laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Lasten kanssa tehtävä suunnittelu tehdään arjessa. Lasten mielipiteitä ja toiveita selvitetään keskustellen, havainnoiden ja kyselemällä kuvatuena avulla. Keskustelun tukena käytetään dokumentointia, jonka äärelle palataan joka viikon perjantaina. Silloin muistellaan, mitä on tehty ja koettu yhdessä. Harjoitellaan kertomisen ja kuuntelun taitoja. Lisäksi mietitään yhdessä, mitkä asiat innostavat ja mitä lapset haluavat seuraavaksi oppia.

Dokumentointiin osallistetaan lapsia tukemalla lasten itsearviointin taitoja. Pohdimme yhdessä, miten työskentely sujui, mitä opimme, oliko jokin vaikeaa ja mikä auttoi onnistumaan. Miten jatkamme tästä eteenpäin? Arviointia tehdään myös yhdessä työtiimin kanssa ja opettaja kirjaa arviointia ja kehittämiskohteita Teams-pohjaan. Säännöllinen ja lapsia osallistava arviointi vahvistaa oppimisen edistymistä eri tiedon ja taidon aloilla.

Kouluyhteistyötä suunnitellaan joka keskiviikko klo 8.00–9.00. Suunnittelussa on mukana esiopettajat, luokanopettaja, ja englannin kielisuihkun opettaja.

Kaikille leikkialueille on kirjattu pedagogiset tavoitteet ja menetelmät, joita leikkialueilla toteutetaan. Tavoitteiden muuttuessa ja leikkiympäristöjen kehittyessä myös leikkialuekartat täydentyvät.

6. Oppimisympäristöt esiopetuksessa

Tietäjien ryhmän oppimisympäristöjä on useita. Päivittäisessä käytössä ovat omat ryhmätilat sekä päiväkodin ja koulun piha-alueet. Koulun pihalta löytyy liikunta-areena, urheilukenttä ja kota, joita käytämme säännöllisesti, erityisesti kouluyhteistyössä. Tietäjien sisätiloissa leikkialueet on merkitty eri väreillä ja leikkiympäristöistä löytyvät pysyvästi legot ja rakentelu-, auto- sekä kotileikki lähiluontoineen, kirjanurkkaus ja pelit sekä kädentaitojen alue. Lisäksi huomioidaan lasten kiinnostuksen kohteet ja tutkittavien asioiden/ilmiöiden näkyminen leikkiympäristössä.

Viikoittaisessa käytössä ovat liikuntasali ja metsäpaikka, jossa on laavu ja mökki. Kirjastoautolla vieraillemme pienissä ryhmissä joka toinen viikko. Oppimisympäristönä toimivat myös yksittäiset retkikohteet kuten Korteniemen perinnetila ja Liesjärven kansallispuisto, Tammelan liikuntakeskus ja sekä Torronsuon reitit.

7. Oppimiseen ja esiopetukseen osallistumisen tuen käytännöt

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ovat keskeinen osa kaikkea esiopetuksen toimintaa. Ne ennaltaehkäisevät vahvempien tuen tarpeiden muodostumista, tukevat yhdenvertaista oikeutta oppimiseen ja osallisuuden kokemista. Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt voidaan jakaa kahteen osaan: rakenteellisiin ja pedagogisiin opetusjärjestelyihin. Rakenteellisia opetusjärjestelyitä ovat tilat ja niiden esteettömyys, lapsiryhmän koko ja henkilöstömitoitukset sekä henkilökunnan riittävä osaaminen. Rakenteelliset järjestelyt mahdollistavat pedagogisten järjestelyiden toteutumisen ryhmässä ja niistä vastaa päiväkodin johtaja.

Pedagogiset järjestelyt mahdollistavat koko ryhmän ja yksittäisten lasten tarpeiden toteutumisen. Pedagogisia opetusjärjestelyitä ovat joustavat opetusryhmät, päivittäinen struktuuri ja arjen ennakoitavuus sekä sensitiiviset ja saavutettavat vuorovaikutus- ja kommunikointitavat, kuten puhetta tukevat ja korvaavat kommunikointimenetelmät (viittomat, kuvat tai erilaiset teknologiset ratkaisut). Oppimisympäristöä, henkilöstön työtapoja ja menetelmiä muunnellaan aina ryhmästä nousevien tarpeiden mukaan. Pedagogisten järjestelyjen suunnittelusta vastaa esiopettaja ja toteutukseen osallistuu aina koko tiimi. Oppimisen tuen järjestämisestä yksikötasolla vastaa päiväkodin johtaja.

Oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden lisänä ovat ryhmäkohtaiset tuen muodot. Niitä ovat opettajan antama yleinen tukiopeus, opettajan antama opetuskielen tukiopeus ja erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä. Käytännössä opettajan antama yleinen tukiopeus tarkoittaa toiminnan eriyttämistä ja joustavia ryhmiä eri oppimiskokonaisuuksia opetellessa. Opettajan antama opetuskielen tukiopeus on kielitietoista opetuskielen vahvistamista. Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä kohdentuu koko ryhmän tasolla havaittuihin tarpeisiin, joihin voidaan vaikuttaa samanaikais- tai yhteisopettajuuden avulla. Tarvittaessa on mahdollisuus myös pienempiin opetusryhmiin. Varhaiskasvatuksen erityisopettajaa (veo) konsultoidaan aina tarvittaessa ja hän on mukana ryhmän toiminnassa yhtenä päivänä viikossa. Veo vastaa erityispedagogisesta asiantuntemuksesta tuen kokonaisuudessa.

Suunnittelu ja arviointi Tietäjien ryhmässä

Tietäjien ryhmän ryhmäkohtaiset tukimuodot suunnitellaan yhdessä tiimin ja veon kanssa. Päivittäisen ja viikoittaisen arvioinnin pohjalta jatketaan toimivia järjestelyitä ja kehitetään uusia ryhmästä nousevien tarpeiden tueksi. Suunnitelma, sen arviointi ja kehittäminen kirjataan leikkialuekarttoihin. Niitä käytetään tukema myös helmikuussa 2027 tehtävissä tuen vaikuttavuuden arvioinnissa. Tuen vaikuttavuuden arvioinnissa keskiössä on koko ryhmän toimintakulttuuri, arjen toimivuus ja pedagogiset ratkaisut.

Tietäjissä opettajan antama yleinen tukiopeus toteutetaan ennalta sovituin pedagogisin järjestelyin, jossa mahdollistuu opettajan pysähtyminen lasten ja opittavan asian äärelle. Pienemmät ryhmät, pistetoiminta ja tiimin jakautuminen toiminta-alueelle suunnitelmallisesti ovat tästä hyviä esimerkkejä.

Oppimisen edellytyksiä tukevissa opetusjärjestelyissä ja ryhmäkohtaisten tukimuotojen suunnittelussa painopisteitä ovat syksyllä kielellisten taitojen tukeminen (suun motorikkaharjoitukset, äänneharjoittelu ja kielen ymmärtämisen sekä tuottamisen tukeminen). Kaikille esiopetuksessa oleville lapsille tehdään äänne-seula veon toimesta. Yleinen tukiopeus näyttäytyy arjessa myös läsnäolona ja valmiutena tarttua oppimisen hetkiin, kun ne kohdalle osuvat. Hyvä suunnittelu on myös luovuutta ja toisinaan se voi merkitä

ennalta sovituista suunnitelmista luopumista. Ryhmästä voi arjen tilanteissa nousta tarpeita, joihin tulee reagoida spontaanisti. Opettajan taito rakentaa luovia järjestelyitä eri tilanteisiin on mahdollista, kun ryhmän tarpeet on hyvin tiedossa ja sisäistetty. Tässä meitä auttaa myös kokopäivä-pedagogiikka.

Opettajan antamassa opetuskielen tukiopetuksessa käytetään monipuolisesti apuna kuvatukea. Tietäjissä pikapiirretään ja käydään toimintaa/tilanteita läpi kuvien avulla päivittäin. Kuvilla ennakoidaan, ositetaan ja sanoitetaan oppimistilanteita.

Veo on ryhmässä yhtenä päivänä viikossa koko esiopetusajan klo 9–13.

Ryhmäkohtaiset tuen tarpeet muuttuvat arjessa ja ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamista tarkennetaan esiopetuksessa ilmenevien tarpeiden mukaisesti esiopetusvuoden aikana.

Täydentävää varhaiskasvatusta tarjotaan samoissa tiloissa ja sen osalta voimassa on edelleen kolmitasoinen tuki eli yleinen, tehostettu ja erityinen tuki. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjatut tavoitteet ja menetelmät toteutuvat osana arkea, kuten VASU/LEOPS-dokumenttiin on kirjattu.

Arviointia toteutetaan arjessa monin tavoin päivittäin. Tiimin arvioinnin lisäksi toimintaa arvioidaan yhdessä lasten kanssa keskustellen. Lapsia kannustetaan olemaan aktiivisia oman oppimisensa asiantuntijoita ja heitä ohjataan avoimilla kysymyksillä arvioimaan omaa toimintaansa. Näin opitut asiat tulevat näkyväksi lapsille itselleen. Huoltajien kanssa keskustellaan ja huomioidaan perheiltä nousevia tärkeitä teemoja. Yhdessä sovitut tavoitteet kirjataan lapsen LEOPS/VASU-lomakkeeseen.

Monialainen yhteistyö

Monialainen yhteistyö on kuvattu tarkemmin seudullisessa esiopetuksen opiskeluhoollon suunnitelmassa. Pääpaino on yhteisöllisessä opiskeluhoollossa ja ensisijainen tapa on ennaltaehkäisy ja pitkällä aikavälillä yksilöllisen tuen tarpeen vähentäminen. Monialaisen yhteistyön pyrkimyksenä on aina edistää lapsen oppimista ja hyvinvointia, kuin myös koko yhteisön hyvää vuorovaikutusta, yhteenkuuluvuutta ja turvallisuutta. Monialaisia yhteistyökumppaneita ovat esimerkiksi neuvola, koulupsykologi ja kuraattori.

Yhteisöllinen opiskeluhoollto toteutetaan yhdessä Portaan päiväkodin esiopetuksen kanssa kahdesti sekä syksyn että kevään aikana. Tarvittaessa lapsella on oikeus myös yksilölliseen opiskeluhoolltoon. Yksi yhteisöllisen opiskeluhoollon kehittämissuunnista on OmaHämeen Arkitiimi- ja Omatiimi -toiminta. Arkitiimi lähestyy hyvinvointia arjessa esiintyvien ilmiöiden kautta ja Omatiimin keskiössä on lapsen ja koko hänen perheensä hyvinvointi.

Siirtymä esiopetuksesta kouluun

Riihivalkamassa koko vuoden jatkunut kouluyhteistyö esiopetuksen ja 1–2- luokkalaisten välillä tukee joustavaa siirtymistä kouluun. Koulun alkaessa lapset saavat olla tutussa ympäristössä tuttuja aikuisten kanssa. Esiopettaja vastaa aina siitä, että kaikki opetuksen ja oppimisen kannalta oleellinen tieto siirtyy tulevalle luokanopettajalle. Keväisin järjestetään siirtokeskustelut, joihin huoltajilla sekä lapsella itsellään on halutessaan oikeus osallistua. Jos lapsi menee johonkin muuhun kouluun kuin Riihivalkamaan, esiopettaja, veo tai oppimisen tuen koordinaattori ottaa yhteyttä lapsen tulevaan kouluun/luokanopettajaan ja sopii siirtokeskustelusta.

Esiopetusvuoden päättyessä esiopettaja huolehtii, että lainmukaiset dokumentit arkistoidaan asianmukaisesti kunnantalolle.